

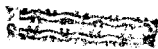
A' ROMAI CSASZARIES AP. KIRALYI FELSEG.
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBÖL Kedden 9. Augustusban 1791.

BCU Cluj / Central University of Cluj
Bétsi és Hazánkbeli Tudósítások. Cluj

A' Római Császár, a' mi F. Királyunk, ki a' maga ezer szorgalmatoságai között is egész F. Udvarával igen friss egészségben vagyón, a' Tseh Országi Koronázás előtt még a' 4 nagyobb Fő Hercegekkel egy útat tévzen a' Tseh Országban lévő 3 Erősegeknek Plesz, Königgrätz, és Theresia Várainak meg-fizemlésekre; úgy mindazáltal, hogy ezen hónapnak utolsó napjára, a' Prágába lejendő pompás bé-menetelre el-múlhatatlanul meg-kiván ő Felsege jelenni, hogy minden pompák és tzeremoniák a' magok ki szabott órajokban mehelsenek vegbe. — A' mi F. Anyánk és Királynénk pedig ezen hónapnak 27 dikén a' 3 Fő Herceg Al-fizonyokkal indúl Prága felé, és Sept. 6-dikán Felseges Urunkal ed-gyütt

Q q q

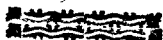

gyütt *Cseh Királynénak* koronáztatik. — Fő Her-
tzegeg *Károlyról* a' mondatik, hogy *Cseh Koronázás*
után leg-ottan *Austr. Belgiumba* megyen, és mint
következendő Kormányozója ezen Országuk, a'
mostani Fels. Kormányozók mellett marad. — A'
Koronázásra tartozó minden F. Udvari készületek
már 4 osztályban meg indultanak Prága felé: az el-
ső a' múlt Pénteken, a' 2-dik Szombaton, a' 3 dik
Hé fön, a' 4-dik része ma. — A' N. M. Királyi
Tisztörzök tegnap jó reggel indulának-el paripán;
és így minden Koronázásra tartozó készületek már
mozgásban vagynak. — A' mondatik, hogy ő Fel-
sége ezen Koronázás alkalmatosságával a' *Szt Ven-*
ceslaus Rendjét, mely hajdon a' *Csehek* Rendje va-
la, újra fel-fogná állittani, és sok Gavallérokat és
Nemesseket fogna ezzel meg tisztelni. — Felséges
Uruuk, a' még eddig árván volt Gróf *Pálffy János*
Magyar gyalog Sergét Generál *Jelletsitsnsk* adni mélt-
toztatta, és már egy árva Sergünk lintsen. — A'
Tanácsos *Born Ur* székét nyerte az *Izriai Bányák*
fő Tanácsosa *Leitner Ur*. — *H. Likhtenslein*, kit
már eddig elé *Hypokrátestól* fogva egész a' min-
api Parafztig mindenek egybe vetett erejekkel kíván-
tanak ujj erővel és egészséges tagokkal meg ajándé-
kozni, már most magát a' *Felspergi Szónakozó Ba-*
rátok *Priorjának* szónakozó karjai közzé bocsátotta,
és ettől várja az ígért segedelmet. — Bétsben igen
sokan vagynak, a' kik a' *Berlini* és *Bétsi* Udvarok-
nak egymáshoz való közeledéseket gondollyák lát-
ni, és ha a' régi politika helyett, a' mai titkos
Kabinét béli útekat vésszük gondolóra, semmit-is
lehetetlennek lenni nem állithatunk. Az igaz, hogy
Oberster Bisovszverder olyan ajándékot nyert a' F.
Tsászártól, a' millyenhez nem emlékeznek, hogy
még egy Kurirnak-is szerentséje lett volna. — A'
Pruszszus Királynak nagyobbik és az első Feleségé-
től való *Léánya* *Friderika Hertz*. *Aszfzony* a' *Jorki*
Hertzegegel *Potsdamban* házolsági kötésre lépett.

Elegyes

Elegyes jegyzések.

„*Pest*ről Aug. 4-dikén azt írják, hogy 3-dikában délutáni 6 óra tályban a' *Budai* hegyek közt, a' midőn *Budán* és *Pesten* tsak egy tsep viz lem esik vala, hirtelenséggel egy olly felhő szakadás történék, mellyet a' *Therésia* és *Rátzvárosokban* a' hegyek alatt tsak akkor vevének észre a' lakalok, midőn az ifzapos viz nagy sebességgel nyomul vala-bé az ajtajakon, és alig tudják vala életeket redelmezni; mivel fél fertály óra alatt ablakjokon ki's bé jár vala a' véletlen viz házaikba, melly fok helyveken egy embert el nyelhető mélységünél-is nagyobb vala. Meg-töltének a' házok és bőltek; a' piáztékben pedig most is torkig úlzaak a' boros-bordók. Némely házakot gyökeriből ki szaggatott; kő hidakat el-mosott; a' Vár alatt lévő épületeket és kerteket meg-bontatta el-pufztította, és igen sok károkat okozott. A' meg-holt Gróf *Nyitzki* Vár alatt lévő házaiban lakó kereskedők, mivel a' viznek ereje éppen itt ment keresztül, a' magok portékával tölt bőlteikben igen nagy károkat vallottanak, és a' házat, 's kertet-is alkalmallat meg-dolgozta. — — *Pesten* és *Budán* ki-mondhatatlanul kézülnék a' *H. Palatinus* instellárziojára. — — Generálfőltásmester *Hertzeg Koburg Lajos*, kihez a' múlt néten a' Némák Typografiájában *Bétsben* vala fzerentsénk, már *Budára* érkezett, és a' mosti *Prágában* lévő Feldm. *Jofids H. Koburg-is*, a' Törököknek tüzes-ostora, a' Magyarak Komendérozója, minden órán itt fog meg-jelenni. — — *Neográd* Vgyéből egy néhány kéve zabot vittének *Budára* tsudaúl, melynek szemes fele, az alsó felével egyarausú vastag, 6 lábnyi magalságú; a' szemzö-fej 2 lábna! nagyobb, és olly tellyes, hogy egy kalálzon 2 — 3 izem találhatik, mely a' jelen lévő elztendőnek tsudálatos és meg-halálhatatlan ajándéka. — — Tseh Országból-is minden tudósításna azzal ditsekednek, hogy még ezen emberi nyo a olly szép és gazdag termést nem látott, miut most vagyón it-

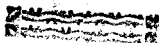

ten — sőt többet mondok. — Auszrián kívül, az egész Világ ezzel ditsekedik. — *Trentsin* Vgyében a' múlt hónapnak 18-dikán, ezen N. Vgyének örökös Főispánnya Gr. *Illyésházy* János Ur ő Exia *Præsidiama* alatt Közönséges Vgye Gyűlése tartott, hogy a' közelebb tartott Ország-gyűlésének *Articulussai* fel olvastatván, a' meghalálozott Rend. V. Ispány *Ugronovits* István Ur helyébe az eddig volt másod V. Ispány *Prileszki* Károly Ur tétetett; ennek pedig helyébe eddig volt Pénzbészede *Martizibány* Imre Ur, kinek *Pertzeptori* helyét foglalta. *Mednyánszky* Miklos Ur. *Bakhó* Péter Ur hón. V. Notáriusnak neveztetett.

Pesth. Melly ditséretre méltó legyen, a' mi Nemes Nemzetünknek ezen mostani időkben nevedő Ifjainak pallérozásában való forró igyekezete, megtettik azon tudósításból, mellyet a' Helytartó Tanács a' *Pesti* Kir. Univerzitásnak Igazgatóihoz, az el-múlt hónapnak 21-dikén tenni méltóztatott. Melly tudósítás a' 22-dikén tartatott Gyűlésben közönségessé tétetvén, mi is érd. Olyasóinkal ezent, mint következik közöllyük: — „Mivelhogy a' Magyar Nemes Ifjuságnak, mind a' polgari, mind a' hadi dolgokban minél előmenetelesebben lehető pallérozása, 's oktatása végett, a' Kir. Felségnek, a' Nemzet által alázatosán jelentetett volna, hogy a' mint a' *Pesti* Kir. Univerzitásban, ugy minden más egyéb mélyebb Tudományokat tanító Akademiákban-is nemesebb musikát, fegyver-forgatásnak, tántzolásnak, és lovaglásnak mesterségét tanító Oskolákat, ha nem minden Akademiákban-is egyfeleriben, leg-alább az említett Kir. Univerzitásnál, és itten-is eleinten csak éppen musikára, tántzra, és fegyver forgatásra oktató Oskolákat, a' Tudományok' ujj rendinek ki-dolgozása, és Királyi helyben hagyatása előtt is költségen fel állítani, hasznos és előmeneteles volna; erre való nézve, a' Kir. Univerzitásnak Igazgatóira bizza, hogy ezen fel-tétel felől magok értelmeiket adni, és a' dolognak annál jobban lehető el-intézése végett a' következő kérdésre

désre minél előbb feleletet küldeni, köteletségnek tartásuk: — 1.) Mitsoda órákon kellene, 's lehetne, ezen musikálásnak, tántzolásnak, és fegyverforgatásnak, mesterségét úgy tanítani, hogy a' Nemes Ifjúság, egyéb rendes tudományainak folytatásában tsonkaságot ne szenvedne? — 2.) Ezen mesterségek közül egyik-egyik, mellyik közönséges szobában, vagy szalában taníttathatnék? — 3.) Minemű elztendőbeli fizetést lehetne az említett mesterségek' közönséges Tanítói közül egynek egynek, a' Kir. Felségek javasolni? — Ezt azonban fel-tévén, hogy ezen közönséges Tanítók, a' köz. költségen tanuló Ifjakat (a' Stipendiariusokat) ki-vévén, egyebektől személy szerint való rendes, és illendő fizetést kívánhatnának, és vehetnének. Melly személy szerint való fizetésnek (didaktrumnak) mennyisége felől is, az említett Kir. Universitásnak Elöljárói magok értelmeiket halasztás nélkül adni ugyan csak köteleltségeknek esmerjék. „

Néhai *Ferbeltali Salix Ignátz* Urat a' *Körmetz Bányai* hegyek nagy érdemű Gondvifelőjét, ki 40 elztendőig külömb külömb hivséges szolgálatokat téfzen vala Hazánkban, a' múlt hónapban, életének pedig 62-dik elztendejében meg-ütötte a' *Gutta*. Estve le-feküdt; reggel meredve találta gyászos Felesége. Tehát csak e' már a' külömség közte és köztünk, hogy ő meg-hólt, mi pedig meg-halunk: 's ez olly bizonyos, mint kétszer kettő 4. — Szomorú izenet!! kivált azoknak, kiknek szép Feleségek vagyon; mert ezeknek leg-nagyobb hátra-maradásokkal esik a' halál. — — Egy néhány Leveleink érkezének 6-dikban is Budáról és Pestről, mellyek az ott történt felhő szakadást egyenlő szívvel és szájjal erősítvén, azt mondják, hogy a' sebes víztől el ragadott házi portékák nagyobb részit a' Dunának el-foglalták vala. Ehez hasonló történetről még ezen Város nem emlékezik. — Ezen hónapnak 4-dikén, midőn a' *Király-Képe* nagy méltóságú *Ürményi Josef* Ur ő *Exja Vályi* Jozfágából Pestre jöttjvólna, estvéli 9 és 10 óra között *Tétén-től*

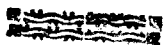

tól fogva *Budfig*, némely *Hármán* Palotája ablakába illő Gonosztévők szekerének bakjáról a' nagy vásas ládát és párnazsákat le-metzáván, el-lopák ő Excellentiájától azon drága ezüst készületit, mellyeket viszen vala magával Pestre, hogy ott a' mostani Kedves *Palatinsunk* Főispányi *Instellátzióján* Vendégjeinek elejébe tehessen. De még más drága köntösei és jofzágai is valának ő Exjának ezekkel edgyütt, és a' mint iratik, a' Királyi Törvényes petsét-is ezen drága készületeivel edgyütt el-idegenedett. A' Gonosztévőknek szorgalmatos nyomozásokra indultanak ugyan azonnal; de még eddig fel nem találták őket. — *Komáromból* ugy értjük, hogy a' mi 3 Fels. Királyi fő Hertzegjeink *Ferentz*, *Leopold* és *Károly*, az *Eszterházáán* volt *Instellátzió* után *Buda* felé menő úttyokban 5 dikkben *Komárom*-ban háltnak, és más nap 6 órára *Budára* szándékoztanak. — — A' *Jászok*, *Kiss* és *Nagy Kungaságok*, mint egy 40 főből álló nemes lovas ifjusága, *Petes András* Ur' Kerületbéli Kapitány vezérlése alatt 5-dikkben meg-érkeztenek Pestre; a' *Pesth* Vajei Lovas Sereg mint egy 100 fejből fog állani; és ezeken kívül forma ruha nélkül való Nemes-ség szinte 300-ig való lészzen paripán; kik minnyáján *B. Ortzy László* Ur' ő Excja fő vezérsége alatt lésznek.

Kolosvár 28. *July*. — „Az Ország gyűléséről ugy vélik mindenek, hogy két hetek alatt, még hamarébb is, el-öszöl. A' Vallást illető dolgokról is közönséges *Articulusok* irattattak, a' mellyek által mind a' négy törvény szerint bé-vett Vallások egyenlő karban, szabadságban, régi farkban állittattnak; de a' különössegek, panasz alatt lévő jufok, törvényes kívánságok a' következő Diétára által tettettek. Sok egyéb dolgok is, mellyek tsak inkább haladhatók jövendőre halasztattak, minthogy az idő meg szorult, a' dolog lok és főben járó. Ugy látzik, hogy az egy *Cancelláriusi* hivatalon kívül, a' többi tiltségbéli választások is következő Diétára halasztatnak; fietőbbeknek állittatván egyebek.

Ez

Ez egész hónapban minden héten hat ülés esett nagy szorgalmatossággal, és a' különböző külömb-féle materiáknban lévő Commissiok munkái olvastattak, itél-tettek. — Igaz, hogy a' Katonaság Erdélyből felette ki-takarodott, még Brásóban-is rendre járnak-bé a' Székellyek örzeni; de Kolosváratt, Tordán, és e' vidékben a' *Kévenhüller* Regimentjéből lévő Katona-ságok helyt állanak; kik a' Szilágyból jöttek va-la bé az előbbieneknek el-menetelek után. — A' Gubernátor Ur ó Excja bé iktattatásakor egyben-gyűit Nemességnek maga viseléséről és tisztesség té-vő fordulásairól 's minden gyakorlásairól azt adta vala fel igen Fő helyre egy Erdélyben igazgató nagy hadi ember, hogy a' mitsoda tsudára méltó hadi gyakorlást mutattanak a' Nemesek, arról va-ló bizonyság, hogy alattomban 5 éftendői hadi gyakorlásban foglalatoskodtanak a' Nemesek Er-délyben. Be szép ditsőség ez! Mert a' fel-adás ugyan bizonytal sült hazugság; de a' szép példa-adás tsudára méltó lévén, még-is ennek rendben-szedése és tanulása jó fél napot alig tévén, arról való ditséretes bizonyság, melly kevés idő kíván-tások a' jó Magyar Vérnek, a' vitézi próbák tanu-lására és megtételére. — Az Erdélyben lakó Ör-ménység maga fok és nagyságos érdemeinek hoz-fzas és munkás elé számlálásával (*materiam superat opus* mint a' *Hebus* lakó helyének alkotvánnya) ha-zafuságot infál az Erdélyi T. Státusoktól szépen ki faragott Instántziájában, — még-is fogja nyerni, ugy látszik. — Meg-ijedtek vala a' Gazdák a' széna tsinálásnak és aratásnak dolgában a' változó esős idő miatt. De ez a' hét különösen fel-derité a' kellemetes takarodó időt négy napoktól fogva. — Ezen Nemes Vármegyének edgyik Szolgabirájá-tól tudosttattam arról, hogy minekutánna a' *Hóra* világ alkalmatossággával a' parasztságtól, kik az ha-vasokon vagynak, a' fegyver közönséges parantso-lat által el-fzedetett vólna, az után a' Róka ugy meg-szaporodott sőt meg-fzelidült, hogy a' faluk-ban, nevezetesen Szoltsvára még nappal-is bé-járt

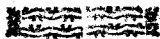

majorság prédálni. — Egyszer *F. Szoltsván* egy Gazdának szalmás házát felyül meg furván egy Róka, és bé-akarván menni a' pitvarban le-esett. Hová a' Gazda ki-menvén, és hosszú farku vendége mellette el-orsantván, kísértőnek vélte, szomszédjait, 's Pappját kísértet keresni fel-gyűjtötte. De reggel az Udvaron sár lévén, nyomából esmérték-meg, miféle lett légyea a' félelmes kísértő. Más Gazda maga óljában fogta-el a' prédálni akaró Rókat, és mint tolvajt meg kötözvén porázon vezette szép szelid rabját a' Biróhoz, és a' Biróval 's hitefekkel meg-sententiáztatta nyúzásra. — Nagyobb ezeknél, a' mit meg irjak ezen *Lupsai Járásbéli Szolgabíró, Horvát Gáspár Urról* ennek méltó ditséretére és barátságos gazdálkodásának, mellyel a' minap *N. Fejér Vármegyéből* a' Gubernátori bé-iktattatásra *Kolosvárra* utazó Nemességet *Túrban Torda* melletti lévő faluban igen jó szível látta vala menő és jövő útjokban, némü-némü jutalmára. Kezemben akadván, közlöm az Urral azt a' szép meg köszönő Levelet, mellyet *Ns. Fejér Vármegyének Igazgató-Széke* küldött a' meg-emlitett jó szivü és valóban nemes indulatu Szolgabíró *Urhoz Túrba*. Melly így következik: „Ajánljuk az Urnak mindenkori kész szolgálattunkat! Mélt. Gubernátor Urunk ő Exja hivataljában való bé-iktattatása' alkalmatóságával Nemes Atyánkfiak közzül felesen mind *Kolosvárra* tzelező útjokban, mind onnan lett visszajövetelkor ditsekedve emlegették az Urnak hozzájuk mutatott atyafiságos hajlandóságát. Meg-vagyon győződve *N. Vármegyénk Tifztsége* abban, hogy az Ur azt tselekedte tsupán abból a' rúgóból, mellynek kellett mozditani egy nemes indulatot. Ugyvan azért vegye az Ur ebbéli tudósításunkat ollyba', melly ösztönözött az Ur Szeretetéhez, betsületéhez, nemesi tulajdonsága meg-esméréséhez. Nem fog ezen Nemes Vármegye Tifztsége-is semmit el-mulatni, miként az Urnak Nemes Atyánkfiához mutatott barátságát az elő adandókban tehetségé szerint viszontagolja. Mellynek jelentése mellett maradtunk.

Az Urnak El kötelezetjei. *Vajna* Antal, m. k. Fő-Bíró. *Sárpataki* György, Várm. Notárius m. k. — Eljenek a' vesztegetés nélkül gazdálkodó e'féle jó szivű Magyar Hazafiak. Ez a' szabad gazdálkodás, vitézségével együtt járó ditsősége és tulajdon-sága a' Magyaroknak, a' Napnyugoti Birodalmoknak tsudájára. Ne engedje ezt a' Fősvénységtől meggyőzöttetni ujjonnan született Nemzetünk.

Kolosvár 31. *Julii.* — Ezen hónapnak 27 dikén vala az itt lévő Ország-gyűlésében az Udv. Erdélyi Kantzelláriuságra a' *Candidatio* és *votizatio*. A' Római Katholikusok részén *G. Bethlen* Josef Urnak 109. — *Gr. Eszterházy* János Urnak 98. — Mélt. *Szekely* Dávid Urnak 69 votumai vóltnak; a' többi a' fok között ugy el-oszlott, hogy tsak ezeket érhettenyi. — A' Réformátusok részén *Gr. Teleky* Sámuel Ur ő Excjának 124. — Mélt. *Zejk* Dániel Urnak 94. — Mélt. *Turi* László Urnak 57 votuma valának. — Az Unitárius részén *'Suky* László Urnak 31. — *Horváth* Ferentz Urnak 27. — *Torotzkay* Mihály Urnak 21 votumai estenek. — Az Augusztána valláson lévők részén *Báró Brukkenthal* Mihály Ur ő Exjának 28. — *M. Rosenfeld* András Ur ő Excjának 26. — *Soterius* Urnak 5 votumai levének. — Tegnap vala ismét az egész Guberniumnak, és a' sarkalatosabb Hivatalokra u. m. Nemzeti Generálisságra, Fő Provinciális Kantzelláriuságra a' Valasztás és Voxolás; de mint hogy még a' *Voxak* rendbe nem szedettek, 's közzé nem tétettek; ezeket ez után tudjuk-meg. — Az Ország-gyűlésének ma végének kellett vólna lenni, de mint hogy még az *Artikulusok* mind meg nem vizsgálattanak a' K. Guberniummal edgyütt; 8 napokkal meg tóldatott az Ország-gyűlése a' F. Kir. Biztos Ur ő Exja edgyet értéséből, és foly-is most sebessen a' munka. — — Az *Eszterházyán* esett Hertzegi *Inspectionnak* és azon országos pompának egész Historiáját mig bővebben Leveleink közé iktatnók, tsak azt irhatjuk most rólla rövideden, hogy ez a' 3 Királyi fő Hertzegeknék jelen-létekkel végben ment, és

és olly sok vólt, a' Hivatalasokon kívül-is, ezen pompának sokasága, hogy mint egy 4000 embernek nem találtaték szállás, és kénytelenítettének a' meztelenen ég alatt hálni. — Hogy a' barmoknak elegendő vizek legyen, hogy a' Kortszárosok annál több bort itathassanak-meg a' Hertzeg erfényére (mindennek ingyen adták a' bort akármellyik Kortsmán) a' Kútaknak vonóit és gémjeit mind lefedték vala, és vizet igen bajos vólt valakinek innya. — 3 Tábláknál ülnek vala a' Rendei és Vendégek. A' F. *Palatinus* egy pohár bort fel-kapván, ivott a' 3-dik asztal egélségéért; mellyet más Hertzegek, Vezérek, és vele lévő Kárdinálisok és Püspökök is tselekvének — noha még ekkor ő Felségek ebéd előtt valának. — (következendő Levelünkben bővebben)

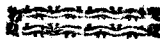
A' hadakozásnak ama borzos szemöldökű *Istene Márs*, a' békelség *Isten* aszszonyát *karazérozza* — már — mi lesz belőlle, ők tudják — mi még tsak a' múlt hónapnak 25 dikén vett *Szistolvi* Levelékből böltselkedhetünk, mellyek már ekkor-is azt a' reménységet nyujtják vala, hogy 5 — 6 hetek alatt ki-fogva a' békelség hirdettetni. — *Bukoreft* körül a' lovas és gyalog Táboraink tsendesesen nyugosznak, alusznak és kedvekre dohányoznak. — A' *Borkó* és *Erdői Húszár* *Sergei* mennek innen a' magok szállásokra. A' gyalogok és a' *Székely Húszárok* még ott maradnak edgyütt. Azonban ugy vélekednek, hogy az *Erdélyből* ide ment 8 Batalionak Aug. 6-dikán visszafognának indulni *Erdélybe*, és ugy gondolják sokan, hogy utolsó *Augustusra* talám az egész Tábor el-fogna bomlani. — — Az én kedves *Levelézőm* azt írja *Kiss Oláh Országból Karaulából*: nálunk mindenek edgyező hangal beálllik, hogy bizonyoson békelségünk vólna. Azon *Mahmud Basa*-is, kit a' *Skutari Basa* 10-ezered magával a' *Porta* segítségére küldött, *Viddin* alól nem mozdúl, hanem *Katonáit*, kik a' *Török* hatalam alatt jobb *Katonáknak* lenni mondatnak, igen nagy zabalában tartja. Senkinek sem szabad magánosan.

a' Táborból ki-is mozdúlni; ha pedig a' szükség kívánnya, hogy valamelyik vásárlás kedvéért a' Városba mennyen, mindég más biztos Törökök által vezettetnek ki 's bé a' Városba. A' *Skutari* Táborra minden nap 3 mázsa kávé-t iszik-meg. Itt sokan beizéllik, hogy a' Portának mindent vizsza fognánk adni; de mi nem hihetjük. Nálunk *Kiss Oláh Országban* máig-is minden olly drága, mint tavaly. Itt olly melegek járnak, hogy a' mi vázfony Palotáinkban szinte meg fővünk. — Belgrádból Juliusnak 18 dikán azt a' tudósítást tették, hogy *Szervia* olly tellyes úton álló Gonosztévőkkel, hogy Belgrádtól 2 órányira fényes nappal is alig távozhatik-el az ember, élete 's jószága veszedelme nélkül. — Az Oláhok és a' Rátzok rettenetes dolgokat vizznek itt véghez.

A' *Muszka Tábor* a' *Matsindl* történt tsata után vizsza hozta ugyan magát 4 napok múlva, és a' Duna mellett meg maradt, 5-dik napján pedig a' maga előbbeni Tábor helyébe meg-szállott *Galatznál*. A' magok hajókon épült hidjokat mindazáltal fenn állva hagyták a' Dunán a' Muszkák, és ezeknek 3 Batalion gyalogságot hagytanak őrizetül. A' Dunán lévő Muszka Hajós-fergetske hasonlóképpen vizsza-tért a' maga előbbeni állására. — A' Nagy Vezér máig-is *Hirsovádnál* fodozgatja Táborát, és tsendességben fülel a' Környülállásokra: azonban tsüntelen segítő Sergei érkeznek még eddig. — — Bétsben azt kezdték a' Görög Kereskedők hirdetni, hogy a' Porta, az ő Birodalma alatt lévő Kereszténységgel ujra kegyetlenkedni kezdett volna.

Lengyel Ország. — A' Pápának *Varsóban* lévő Követje, Juniusnak 30 dikán a' Királyhoy való különös bé-botsattatása' alkalmatosságával, egy a' Pápától ő Felső-éhez útasított, 's az Orzágnak Maj. 3-dikán esett változását illető, deák Levelet adott által, melly gy vagyon:

„*Hatodik Pius Pápa.* A' mi kedves Fiunknak a' a' Kríztusban idvesség, és a' mi apostoli áldásunk! Ama' Felsőged mellet lévő kedves Atyánkfia *Kártágenai*

genai Ersek *Ferdinand* Követünk jelentette minékünk, mi ment legyen véghez a' Maj. 3-dikán tartatott Ország Gyűlésében, és a' *Lengyel Ország*' újj igazgatására mitsoda Törvények állittattanak legyen fel. Ez a' rendelés, melly az eddig való akadékokat elhárítja, igen nagy reménységet nyújt a' Nemzet' következendő boldogsága eránt, nevezetessen azért, mivel ez, a' Kir. Méltóság' jussát meg tartja, és meg erősíti; mivel ez, ama, Római Birodalombéli Herceget, *Saxoniának* Elektorát, jövendőbéli Királynak esméri; mivel ez, az ezután következendő örökös Királyoknak lineájokat szorosan meg állítja; mivel ez végre, sok egyéb rendeléseket állit fel, mellyeknek tzellyok tsupán tsak a' fő hatalom', és a' békeesség' igazán való fenn tartásának meg maradása. Nem lehet le írni, melly nagy örömmel vettük mi ezen tudósítást, és melly nagy reménységünk legyen az eránt, hogy ezen drága *Lengyel* Nemzetünk, még valahára ezen Felséges Igazgatás' módja által, mely nagyra nevedjék. — A' mi örömünket még sokkal inkább öregbítette Követünk, a' midőn értésünkre adá, hogy ezen felséges munkát, tsak egyedül Felséged' böltsessége vezérlette. Melly nagy dicséret mondások, melly nagy érdemek nem származnak Te reád egy ilyen dolognak meg esése után! Továbbá jelenté azt is, melly szeretettel közölte legyen véle meg elégedését, 's egyszersmind néki értésére adta, hogy ugyan azt nekünk is el múlhatatlanou' tudunkra adja. Tehát kívánnya Felséged ő általa a' mi Apostoli áldásunkat, hogy az Egek' áldása legyen kegyelmes, szerentséje' első zsengejének. Melyre nézve, mi az Isten előtt egyesítjük a' mi kérésünket töreke-déseivel, és küldjük Felségednek, és a' *Lengyel Országi* Köz. Társaságnak a' mi áldásunkat. Mi kérjük ama leg főbb Felséget, hogy Felségednek, és a' K. Társaságnak szerentsés előmenetelt adjon; mi Tenéked kedves Fiunk! szerentsét kívánunk, és öregbitjük a' Te örömet, a' mindön mi azzal aztat egyesítjük, a' melly a' mi szívünket el borította; mi meg esmérjük ebben a' Te illy dicsőffégesen véghez vitt munkádban

ban a' Te szorgalmatosságodat, 's fáradságtalansá-
 godat; mi tsudáljuk aztat, és édes érzékenységgel,
 a' Te neveddel együtt az Égig magasztaljuk. —
 Ezen érzékenységen kívül, a' mellyet mi Felséged
 előtt ki-töltünk, nem halgathatjuk mi el azt a' leg-
 nyomosabbat, hogy t. t. soha Felségednek hálákat
 adni meg nem szününk azon gondofságáért, mel-
 lyet Felséged ezen Ország Gyűlése alatt arra fordí-
 tott, hogy a' Római Katholika Vallás igazán meg-
 tartásék, 's annak eddig Lengyel Országban való
 uralkodása, az Ország Gyűlésének egy uj törvén-
 nyével meg-erősítetsék, és a' rendelésnek, egy ö-
 rökké fenn tartó részévé tétetsék. És valamint róla
 emlékezünk, hogy a' Lengyel Nemzetnek az ő vi-
 rágzó állapotja, és az ő nyilvánosságos ditsősé-
 nek nagysága, mindenkor az igaz Vallásnak és ke-
 gyefségnek előmenttével mintegy öfzve való köttet-
 ve: ugy reményljük-is, hogy az Isteni Gondviselés
 Tinétek annál hatalmasabb óltalmat nyújtand,
 mennél inkább Ti, ezután is a' Római Ekklesia'
 szent Törvényeiben, és Rendeléseiben meg marad-
 tok, A' Te szivedben meg erőfittetett virtusról és
 vallásról belsőképpen meg győződött bölts Király! a'
 Te szorgalmatos gondviselésednek ajánlyuk, az Ek-
 klésiai Jusnak a' maga szabadságában való meg ma-
 radását, és mind annak, a' mi az Ekklesiát, és a'
 Sz. Széknek méltóságát illeti, avagy inkább esede-
 zünk a' leg felsőbb Hatalmasságnak, hogy a' Te ta-
 nátskozásaidat, s' plánumaidat maga hatalmas kar-
 ja által erőfittse meg, azoknak adjon szerentsés ki-
 menetelt, a' Te ditsőfféged' és szerentséd' hova to-
 vább való fel magasztalására. Ellyen Felséged soká-
 ig azon örömmel és ditsérettel, mellyet különös ér-
 deme szerzett, és ámbár *Lengyel Ország*, ezen jó
 rendelésének 's nagy tekintetének idejét Felségedtől
 's kormányozásától számlállyá. Még a' vagyon há-
 tra, hogy ama' leg főbb Felséged' egéfflégeért, 's
 egyszersemind királyi virtusainak nevedekéséért kér-
 jük, és szeretünknek Felségedhez, és az egész ne-
 mes Lengyel Nemzethez való meg bizonyítására, a'
mi

mi szívünknek telyességéből, a' mi Apost. Aldásunkat meg újjítsuk. "

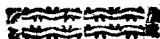
A' Svédok' Királya Gen. *Bouillé*t Fijastól a' maga szolgálattyaiba vette; kik is a' Király előtt két napokkal indultanak el Svétzia felé. *Bouillé* igen jól tselekedett magára nézve, midőn a' Frantzia szélekről távulabbatska vette magát; mert különben közönségesen hiszik felőlle, hogy bajoson szabadihatott volna ki a' *Jákobitáknak* körmei közül, kik olly feletétel alatt béreltenek két embereket igen nagy summán ezen Generálisnak elvezetése, hogy ha szintén magokon ezeken valami szérentsétlenség esnék-is leselkedések közbenn, és valahogy fel-akasztatni tanálnának, az ő familiájoknak tsak ugyan az egész ígért summa ki fogna adadni. — *Colonne* ujjanton meg járta nagy liettséggel *London*t: de nem tudhatni mivel járt és mit vihett véghez: hanem a' 15 — 16 — és 17-diki mártudva lévő zenebonákból láthattjuk, hogy az Anglus köz-népnek nagyobb része, nem felettébb kedveli a' Frantzia Revolutiot. — *Londonból* való vilzsa jötébenn *Colonné*, *Bonn* mellett minden titkos papirofsaival edgyütt meg-feredett, de kedve ellen; mert útozó szekere egy dombról le-fordulván, a' *Rénus* vizébe állapodott-meg, a' honnan tsak ugyan meg-szabadult úlzása 's másoknak segitése által. — *Párisból* az iratik, hogy a' melly 3 punctumokból álló Dekretomot a' Nemzeti-gyűlés Jul. 15-dikén ki-adatott, azzal a' Király igen meg-va-gyon nyugodva. Nem-is lehet különben: mert azon punctumok szerint egészen absolválva láttatik lenni: u. m. a' ki *Sergeket* a' Nemzet ellen nem vezérlett, és a' *Constitutio* mellett le-tett hitét meg nem szeghette, mivel a' *Constitutio* egészen elejébe sem vólt még akkor terjesztve.

Rövid Tudósítás

Azon híres Angliai Szem Balsamusról, és ugyan olyan hathatós Spiritusnak erejéről, és véle való élesről, melyet Doktor *Réz József* Ur minden Fő, és all renden lévőknek közönséges hasznokra kézíteni, és ki adni méltóztatott. — 1.) *ben is* ezen Angliai Szem Balsamus felettébb nagy praeservativuma minden féle Szem-nyavalyáknak, hogy ha ebből néha az ember egy vagy két tseppet napjába szem-be ereszt, minekutánna hideg vízzel megmosta volna szeméit, mindazáltal a' belső nyavalyák a' testben melyektől számtalan Szem hibái származni szoktak, azokhoz alkalmaztatott belső orvosságokkal gyógyittalsanak. — 2.) Hasznos azoknak is a' kiknek gyenge látások és könnyvedző szemek vagon, hogy ha ezen Balsamusból napjában egyszer vagy kétszer szemekre eresztenek. — 3.) Nagy haszna vagon a' vérrrel elborított szemekre, a' melly akár fő fájásból, akár külső vagy belső okokból is származott, hogy ha az ollyatény beteg ezen Balsamusból napjában háromszor egy vagy két tseppet botsát szemére, azon vért tsudálatolsan le tisztítja, és a' vízszta térést ellenzi. — 4.) Valóság-gal le-olvasztja a' külső hályogot és a' szemben lévő termést, a' mely akár Himlőből, akár más nyavalyából vette-is eredetét; noha ugyan a' hályognak vastagságára nézve fokszor hosszabb idő kívánatik a' gyógyuláshoz, de még is bizonyos orvos-sága. — 5.) Használ mindazoknak, a' kiknek szemek hajai fájdalmasok, veressek, és valamely sűrű matériával éttzakánként öszve ragadnak, ebben az állapotban hirtelen nagy könnyebséget szerez, és a' szem-pillait-is meg-erősíti.

A' véle való élesben mint már fellyebb mondva vagon, napjában egyszer, kétszer vagy többször-is, egy mind a' két végin el-mettzett író tolluval tseppenként kellek a' szemekre eresztetni.

Különös Szem Spiritus. — 1.) Ellent áll ez az Szem Spiritus minden nemű Szem-nyavalyáknak,
és

és ugy annyira, hogy a' ki véle él, holtig tartó tisztá látását meg őrizheti. — 2.) Az el-kezdött belső hályogot, a' melly még tökéletes vakságot nem okozott, ismét széljel oszlattya, és a' szemeket meg-világosittya.

3.) A' Farkas setétséget, és annak minden féle jelenségeit, ugy mint a' kinek ugy tettzik mintja szitán látnának, vagy füstben néznének, vagy pók hálót, és más fekete bogarkákat tepegetéseket, ha szalokat, tsillagokat, tűz szikrákat szemek előtt szállongani gondolnának; mind ezen szemeknek gyengeségétől okoztatott hibáit nagy erejével el-távoztattya. — 4.) Használ a' távol vagy igen közel látás ellen, u. a' nappali, és estvéli vakságban is kiváltképpen való ereje vagyon. — A' ki véle él, tseppenként belőle egy kezkenő szegletére, vagy más darab tiszta gyólts ruhára egy néhány tseppet, és a' szemnek külső hajait kétfézer dörgölgeti, a' szemeket ki ki nyitván ugyan akkoron. — Ezen két féle szem orvofságnak lóttya egy forint, a' mellyekből kiből kiből egy áron lehet kapni egy lótot, kettőt, hármat, négyet-is egy üvegbe. Ugyan ezen Szereket sőt többeket-is lehet venni Pesten *Réz Josef* Urnál a' Hatvani kapun kívül harmadik házban a' kő-faragó mellett. — Továbbá arról is tudósittya azon nevezetes Szem Orvos, a' Magyar Publicumot, hogy mivel a' Pesti lakását a' jövő Téltre Bétsi lakással akarja fel-váltani, és tsak jövő Szent *Mihály* napig fog Pesten maradni, azért is hogy ha még valakik akárminémű gyógyulható Szem nyavallyában szenvednek, mind addig nálla meg jelenhetnek. — Azon túl pediglen az Angliai Szem Balsamusnak, és azon Spiritusnak el-árulásá által adja Pesten a' Vátzi Uttzába lakozó *Rikl Josef* Materjalistának a' veres *Ráknál*, a' kinek Ketskémén, és Debretzenben is Bóltja vagyon, és ő ezen Szerekkel az egész Országoknak híven fog izogálói, és ugyan azon az áron, valamint fellyebb mondva vagyon.